

обрано Волинського губернатора І. Я. Дудін-Борковського, віце-головою – директора Маріїнської жіночої гімназії В. С. Ногайського. Головою природничої секції обрали Р. Й. Собкевича, секретарем – В. Г. Боровикова, членом ради – Г. Ф. Брунса. До природничої секції увійшло 36 чоловік.

Головна мета діяльності Товариства дослідників Волині полягала у «всебічному вивченні Волині і питань, що до неї стосуються, а також ознайомлення з краєм, його минулим, його умовами життя, потребами та іншим» [4]. Вивченню підлягала не лише сучасна Волинська губернія, але й території, що охоплювали історичні терени стародавньої Волинської землі і Волинського князівства, тобто територія Великої Волині.

Дослідження планувалося здійснювати у чотирьох секціях:

1. Природничих наук, з відділами: фауна, флора, мінералогія, геологія, палеонтологія, фізична географія, метеорологія, антропологія, народна медицина.
2. Етнографічних наук.
3. Економічних наук.
4. Історичних наук.

Для здійснення цих завдань планувалося: організовувати публічні зібрання; проводити безкоштовні та платні читання лекцій [3]. Протягом 1910-1912 рр. товариство видало 9 томів праць. На відміну від першого тому, переважати в них стала природнича і етнографічна тематика. Провідне місце посідали праці П. А. Тутковського, С. В. Бельського, В. Г. Кравченка. 20 грудня 1911 р. члени Товариства дослідників Волині вирішили заснувати постійну фотографічну комісію [4]. Діяло Товариства дослідників Волині до 1920 року та було відроджене у 1990 році для вивчення Житомирського краю як Житомирське науково-краєзнавче товариство дослідників [5].

Література

1. Памятная книжка Волынской губернии на 1914 год. – Житомир: Волынская губернская типография, 1913. – 548 с.
2. Труды «Общества исследователей Волыни». – Т. I. – Житомир: Типо-литография М. Дененмана, 1902. – 173 с.
3. Дунаєвська О.Ф., Басько С.П. Педагогічна діяльність П.А. Тутковського // «Тутковський П.А. – фундатор природничих наук в Україні». – Житомир, 2008. – С. 23-27.
4. М.Ю. Костиця Товариство дослідників Волині: історія, діяльність, постаті. – Житомир: М.А.К., 2001. – 360 с.
5. М.Ю. Костиця Рідний край – Житомирщина. – Житомир: МАПА, 2005. – 160 с.

Наталія Каршук

аспірантка,

Інститут сільського господарства Полісся НААН,
м. Житомир

БАЛАНС ЦЕЗІЮ-137 В ОРГАНІЗМІ ВІДГОДІВЕЛЬНИХ БУГАЙЦІВ

Для прогнозування забруднення тваринницької продукції і обмеження надходження цезію-137 в організм людини необхідно знати основні закономірності поведінки його в організмі тварин і кількісно оцінювати процеси переходу цього радіонукліду у продукти тваринництва [1].

На фізіологічному дворі Інституту сільського господарства Полісся (щільність радіоактивного забруднення території до 5 Кі/км²) в стійловий період було

проведено науково-господарський дослід на двох групах аналогів бугайців чорно-рябої породи по 9 голів у кожній. Тварини протягом підготовчого періоду досліду (27 днів) знаходились в однакових умовах годівлі та утримання. У цей час їх годівлю проводили за однаковими раціонами з використанням силосу кукурудзяного. Різниця в годівлі піддослідних бугайців в дослідний період (141 день) полягала в тому, що тваринам I (контрольної) групи згодовували кукурудзяний силос, а бугайцям II (дослідної) групи кукурудзяний силос замінювали однаковою (за масою) кількістю силосу із чотирьохкомпонентної сумішки (овес + тритикале яре + вика яра + пелюшка).

Проведення балансового досліду [2] дало нам можливість визначити баланс цезію-137 в організмі тварин. Питома активність раціонів по цезію-137 по групах складала: I-контрольної – 1519,7 Бк, II-дослідної – 1618,6 Бк. Різниця в 98,9 Бк обумовлена різним вмістом радіонукліду в силосах: силос кукурудзяний – 58,48 Бк/кг, а чотирьохкомпонентний – 64,20 Бк/кг.

Згодовування бугайцям на відгодівлі чотирьохкомпонентного силосу призводило до зменшення виведення цезію-137 з організму тварин, отже збільшувало і радіологічне навантаження на їх організм. Виведення радіонукліду з калом та сечею бугайцям дослідної групи було, відповідно, на 7,4 та 12,7 п.п. нижче ніж їх аналогами з контрольної групи. Проте різниця у виділенні з екскрементами цезію-137 статистично недостовірна.

В організмі бугайців контрольної групи, яким згодовували кукурудзяний силос, цезію-137 в організмі затрималося на 20,1 п.п. менше, ніж у тварин дослідної групи ($P > 0,05$).

Одержані дані на обмінному досліді підтверджуються показниками умісту цезію-137 в найдовшому м'язі спини піддослідних бугайців. Питома активність цезію-137 в найдовшому м'язі спини бугайців дослідної групи виявилась на 6,2 Бк/кг або на 18,0% вищою ніж у їх аналогів з контрольної групи. Відповідно і коефіцієнт переходу цезію-137 в яловичину молодняку II групи був вищим і складав 2,39%, проти 2,15% в I групі. Протилежна закономірність спостерігалась по накопиченню цього радіонукліду в печінці тварин – цей показник у бугайців дослідної групи порівняно до контрольних аналогів був меншим на 3,4 Бк/кг або на 9,2%.

Література

1. Тархов П.В. Ігнорування екологічної небезпеки – головна проблема виробництва продуктів харчування. Продовольчий комплекс України: проблеми теорії та практики: Матеріали наукових читань / П.В. Тархов, О.О. Хворост, П.П. Кругляк – Київ: РВПС України НАН України, 2006. – с. 42 – 48.
2. Овсянников А.И. Основы опытного дела в животноводстве / А.И. Овсянников – М.: Колос, 1976. – 304с.